

Φορολογικές Δηλώσεις 2016

Πρακτικός Οδηγός για τους Γεωτεχνικούς*

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

* Η ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΕΓΙΝΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΟΠΑΤΣΑΡΗ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΧΕΙ ΣΑΝ ΣΤΟΧΟ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΤΟΥΣ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟΥΣ-ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΟΣΟ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ ΕΥΚΟΛΟΤΕΡΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΤΟΥΣ ΔΗΛΩΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Γενικές Οδηγίες.....	Σελ. 2
2.	Φυσικά πρόσωπα (μισθωτοί – συνταξιούχοι).....	σελ. 4
	2α. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία.....	σελ. 5
	2β. Ειδική Εισφορά Αλληλεγγύης.....	σελ. 6
	2γ. Μειώσεις Φόρου.....	σελ. 6
3.	Άνεργοι.....	σελ. 8
4.	Ελεύθεροι Επαγγελματίες.....	σελ. 9
	4α. Παρακρατήσεις φόρων.....	σελ. 9
	4β. Αποδείξεις δαπάνης.....	σελ. 10
	4γ. Φορολογούμενοι με εισόδημα από «μπλοκάκι».....	σελ.10
5.	Τεκμήρια διαβίωσης.....	σελ. 11
6.	Εισοδήματα που φορολογούνται αυτοτελώς.....	σελ. 13
7.	Τι πρέπει να κάνει ένας φορολογούμενος όταν φεύγει εκτός Ελλάδας.....	σελ. 14
8.	Εικοσιπέντε (25) Σημαντικά Σημεία κατά την συμπλήρωση της Δήλωσης.....	σελ. 15

1. Γενικές Οδηγίες

1. Υποχρέωση να υποβάλλει φορολογική δήλωση (έντυπο Ε1), έχει κάθε φυσικό πρόσωπο, εφόσον έχει την κατοικία του στην Ελλάδα, έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του, ανεξάρτητα από το αν είναι εξαρτώμενο μέλος ή όχι και αποκτά πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα.
2. Οι φορολογούμενοι οι οποίοι έχουν κάνει έναρξη επιτηδεύματος υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος σε κάθε περίπτωση.
3. Οι φορολογικές δηλώσεις για το οικονομικό έτος 2016 (φορολογικό έτος 2015) υποβάλλονται μέσω του συστήματος Taxisnet. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι δηλώσεις υποβάλλονται χειρόγραφες στην αρμόδια Δ.Ο.Υ λόγω αποδεδειγμένης τεχνικής αδυναμίας που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί, ή εφόσον κρίνεται από στον αρμόδιο προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. ότι συντρέχει αντικειμενική και πραγματική αδυναμία υποβολής της δήλωσης με ηλεκτρονικό τρόπο.
4. Αναγράφεται υποχρεωτικά ο ΑΜΚΑ του υπόχρεου και της συζύγου, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που δεν υποχρεούνται σε απόκτηση Α.Μ.Κ.Α. Εξαιρούνται και οι υπόχρεοι, οι οποίοι, για λόγους που άπτονται ευαίσθητων προσωπικών τους δεδομένων, δεν επιθυμούν να αποκτήσουν Α.Μ.Κ.Α., ούτε για τους ίδιους, ούτε για τα εξαρτώμενα μέλη τους, καθώς και οι υπάλληλοι της Τράπεζας Εμπορίου και Ανάπτυξης Ευξείνου Πόντου.
5. Η αναγραφή του ΑΦΜ είναι υποχρεωτική μόνο για τα εξαρτώμενα μέλη άνω των 18 ετών, ενώ για τα εξαρτώμενα τέκνα κάτω των 18 ετών είναι προαιρετική. Σε περίπτωση που τα ανήλικα εξαρτώμενα τέκνα είναι υπόχρεα σε υποβολή δήλωσης θα συμπληρώνεται η σχετική ένδειξη στον πίνακα 8 και υποχρεωτικά ο ΑΦΜ τους.
6. Οι σύζυγοι, υποχρεούνται να υποβάλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους εφόσον υφίσταται έγγαμη σχέση κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης. Υπόχρεος υποβολής δήλωσης είναι ο σύζυγος και για τα εισοδήματα της συζύγου του. Ειδικότερα, οι σύζυγοι υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση, ο καθένας για τα εισοδήματά του, εφόσον έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης ή ο ένας από τους δύο συζύγους είναι σε κατάσταση πτώχευσης ή έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση. Το βάρος της απόδειξης για τη διακοπή φέρει ο φορολογούμενος. Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η ενημέρωση της αρμόδιας Δ.Ο.Υ με τις παραπάνω μεταβολές.
7. Τα φυσικά πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, στην περίπτωση που ενημερώσουν την αρμόδια Δ.Ο.Υ. με δήλωση μεταβολής, δύνανται να υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους.
8. Από την εκκαθάριση της δήλωσης μπορεί να προκύψει υποχρέωση καταβολής (χρεωστικό υπόλοιπο) ή δικαίωμα επιστροφής χρημάτων (πιστωτικό υπόλοιπο). Ο φόρος εισοδήματος θα καταβάλλεται σε τρεις (3) ίσες διμηνιαίες δόσεις. Ως ημερομηνία λήξης της πρώτης δόσης, ανεξάρτητα από την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης, ορίζεται η 29.07.2016, η δεύτερη δόση καταβάλλεται έως και την 30.09.2016 και η τρίτη δόση καταβάλλεται έως και 30.11.2016. Οι ίδιες ημερομηνίες ισχύουν και για τις δηλώσεις που θα υποβληθούν χειρόγραφα. Αν προκύψει πιστωτικό υπόλοιπο αυτό θα επιστραφεί μέσω των τραπεζών. Δεν βεβαιώνεται το ποσό που

οφείλεται με βάση την πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου, εφόσον τούτο δεν υπερβαίνει τα τριάντα (30) ευρώ αθροιστικά λαμβανόμενο για τον φορολογούμενο και τη σύζυγό του. Δεν επιστρέφεται ποσό φόρου με βάση την πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου μικρότερο των πέντε (5) ευρώ αθροιστικά λαμβανόμενο για τον φορολογούμενο και τη σύζυγό του.

Μετά την συμπλήρωση και υποβολή της φορολογικής δήλωσης (του Ε1), κάθε φορολογούμενος με εξαρτώμενα τέκνα θα μπορεί να υποβάλει εκ νέου ηλεκτρονικά και την αίτηση Α21, προκειμένου να λάβει τα επιδόματα τέκνων για το 2016. Εκκαθάριση της δήλωσης και καταβολή φόρου.

Η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Δ.ΗΛΕ.Δ.) θα πραγματοποιήσει την εκκαθάριση των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων που θα υποβληθούν ηλεκτρονικά, θα εκδώσει τα εκκαθαριστικά σημειώματα (τις Πράξεις Διοικητικού Προσδιορισμού Φόρου, με τις οποίες συνιστάται και βεβαιώνεται η οφειλή ή η απαίτηση των φορολογουμένων) και θα τα κοινοποιήσει σ' αυτούς ηλεκτρονικά, μέσω των λογαριασμών τους στο σύστημα TAXISnet. Οι φορολογούμενοι, θα μπορούν, μέσω του TAXISnet, να εκτυπώνουν τα εκκαθαριστικά, χρησιμοποιώντας τους κωδικούς πρόσβασης που διαθέτουν.

Στις περιπτώσεις που θα κριθεί απαραίτητος ο έλεγχος των δικαιολογητικών των αρχικών ή τροποποιητικών δηλώσεων που υποβάλλονται ηλεκτρονικά, θα οδηγούνται για έλεγχο και εκκαθάριση στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ.

Οι φορολογούμενοι που θα πληρώσουν φέτος εφάπαξ τον φόρο εισοδήματος **δεν** δικαιούνται φέτος έκπτωση 2% επί της συνολικής οφειλής.

2. Φυσικά πρόσωπα (μισθωτοί – συνταξιούχοι)

Οι κωδικοί της δήλωσης Ε1 που αφορούν εισόδημα από μισθωτή εργασία ή συντάξεις και την αντίστοιχη παρακράτηση φόρου εμφανίζονται σε πορτοκαλί πλαίσιο και είναι προσυμπληρωμένοι χωρίς τη δυνατότητα τροποποίησης ή διαγραφής τους από το φορολογούμενο.

Το ίδιο θα συμβεί και με τους κωδικούς που αφορούν παρακράτηση φόρου από επιχειρηματική δραστηριότητα.

Οι κωδικοί που θα έχουν προσυμπληρωθεί είναι οι:

- Στον πίνακα 4Α οι κωδικοί 301-302, 303-304, 321-322, 325-326, 309-310, 313-314, 315-316, 333-334, 393-394,
- Στον πίνακα 4Β οι κωδικοί 255-256, 257-258,
- Στον πίνακα 4Γ2 οι κωδικοί 403-404, 601-602, 605-606
- και στον πίνακα 6 οι κωδικοί 613-614, 617-618, 619-620, 335-336.

Η προσυμπλήρωση θα έχει γίνει με βάση τα αρχεία της Δ.ΗΛΕ.Δ. που προέκυψαν από την επεξεργασία των ηλεκτρονικά υποβληθέντων βεβαιώσεων αποδοχών ή συντάξεων ή αμοιβών από εργοδότες και φορείς.

Κλίμακα Φορολόγησης

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %	ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ	
			ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΦΟΡΟΥ
25.000,00	22%	5.500,00	25.000,00	5.500,00
17.000,00	32%	5.440,00	42.000,00	10.940,00
ΥΠΕΡΒΑΛΛΟΝ	42%			

Με την ανωτέρω κλίμακα των μισθωτών - συνταξιούχων φορολογούνται τα παρακάτω εισοδήματα:

- Το εισόδημα από μισθωτή εργασία (**κωδικοί 301-302**)
- Συντάξεις (κύριες και επικουρικές) ημεδαπής και αλλοδαπής προέλευσης (**κωδικοί 303-304, 321-322**)
- Το εισόδημα που προκύπτει από την παροχή υπηρεσίας ως διευθυντής ή μέλος του ΔΣ εταιρείας ή κάθε άλλου νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας (**κωδικοί 325-326**).
- Το ακαθάριστο εισόδημα που προκύπτει βάσει έγγραφων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών ή συμβάσεων έργου, με φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες τα οποία δεν υπερβαίνουν τα τρία (3) ή, εφόσον υπερβαίνουν τον αριθμό αυτόν, ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του ακαθάριστου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα προέρχεται από ένα (1) από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που λαμβάνουν τις εν λόγω υπηρεσίες και εφόσον δεν έχει την εμπορική ιδιότητα, ούτε διατηρεί επαγγελματική εγκατάσταση που είναι διαφορετική από την κατοικία του (**αφορά φορολογούμενους με εισοδήματα από «μπλοκάκι», κωδικοί 019 -020 και 307 - 308**).

- Η προστιθέμενη διαφορά αντικειμενικών δαπανών, όταν:
  - α) ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από μισθωτή εργασία ή/και συντάξεις ή εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις ή δεν υπάρχει εισόδημα από καμία κατηγορία ή έχει εισόδημα μόνο από κεφάλαιο ή/και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου και το τεκμαρτό του εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 9.500 ευρώ.
  - β) ο φορολογούμενος είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ. το κρινόμενο φορολογικό έτος.
  - γ) ο φορολογούμενος αποκτά εισόδημα από περισσότερες της μίας κατηγορίας εισοδήματος και υπάρχει ισότητα μεταξύ τους.

Ο φόρος που θα προκύπτει με βάση τη παραπάνω κλίμακα μειώνεται:

- α)** Για εισόδημα μέχρι 21.000 ευρώ κατά 2.100 ευρώ. Εφόσον ο φόρος που προκύπτει είναι μικρότερος των 2.100 ευρώ, το ποσό μείωσης περιορίζεται στο ποσό του φόρου.
- β)** Για εισόδημα πάνω από 21.000 ευρώ, το ποσό μείωσης περιορίζεται κατά 100 ευρώ ανά 1.000 ευρώ εισοδήματος και μέχρι εξαντλήσεως του ποσού των 2.100 ευρώ, για εισοδήματα άνω των 42.000 ευρώ

2α. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία

<i>Εισόδημα σε ΕΥΡΩ</i>	<i>Συντελεστής επί του εισοδήματος</i>
0,00 - 12 000,00	11%
≥ 12 000,01	33%

1. Στον υποπίνακα Δ2 του πίνακα 4 της φορολογικής δήλωσης αναγράφονται τα εισοδήματα από ακίνητα (από εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση κ.λπ.). Τα πεδία που πρέπει να συμπληρωθούν στους βασικούς κωδικούς του υποπίνακα Δ2 έχουν ροζ χρώμα. Τα συγκεκριμένα ποσά μεταφέρονται και συμπληρώνονται αυτόματα από το σύστημα TAXISnet στους συγκεκριμένους κωδικούς, αμέσως μόλις ολοκληρωθεί η ηλεκτρονική υποβολή του εντύπου Ε2 «αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα ακίνητης περιουσίας», η οποία πρέπει να προηγηθεί της υποβολής της δήλωσης Ε1. **(κωδικοί 101 έως 108, 111 έως 114, 129 έως 134, 141 έως 150).**

2. Για τα ενοίκια που δεν κατάφερε να εισπράξει ο ιδιοκτήτης από τον ενοικιαστή του κατά τη διάρκεια του 2015 και προκειμένου να μην φορολογηθούν, θα πρέπει να έως την προθεσμία υποβολής της δήλωσης, να έχει εκδοθεί εις βάρος του ενοικιαστή διαταγή πληρωμής ή διαταγή απόδοσης χρήσης μίσθιου ή δικαστική απόφαση αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων ή έχει ασκηθεί εναντίον του μισθωτή αγωγή αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων. Εφόσον πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις τα ανείσπρακτα ενοίκια δηλώνονται **στη στήλη 16 του Ε2 και στους κωδικούς 125-126 του πίνακα 4Δ2 του Ε1.**

3. Στα εισοδήματα από ακίνητη περιουσία (μισθώματα) δεν επιβάλλεται ποσό συμπληρωματικού φόρου, ούτε προκαταβολή φόρου.

4. Στον υποπίνακα Α του πίνακα 4 καταχωρούνται οι εισφορές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς υποχρεωτικής ασφάλισης που αποδίδονται από τον ίδιο τον ασφαλισμένο, όπως είναι οι εισφορές στο Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Γεωτεχνικών (Τ.Ε.Α.ΓΕ.) **(κωδικοί 351 – 352).**

2β. Ειδική Εισφορά Αλληλεγγύης

Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, που επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα των φορολογουμένων, υπολογίζεται με την ακόλουθη κλίμακα:

ΕΙΣΟΔΗΜΑ		ΠΟΣΟΣΤΟ
Εισόδημα από	Εισόδημα έως	
0,00	12.000	0%
12.001	20.000	0,7%
20.001	30.000	1,4%
30.001	50.000	2%
50.001	100.000	4%
100.001	500.000	6%
500.001		8%
Πρόεδρος Δημοκρατίας , Υπουργοί, Βουλευτές, ΓΓ υπουργείων κ.λπ. εφόσον οι αποδοχές είναι ίσες με τις αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου		8%

Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης φυσικών προσώπων δεν αφαιρείται από το συνολικό εισόδημα ούτε από το φόρο εισοδήματος.

2γ. Μειώσεις Φόρου

Το ποσό του φόρου που προκύπτει για τους μισθωτούς και τους συνταξιούχους μειώνεται κατά ποσοστό 10% για κάθε ποσό που κατέβαλλαν , ισχύει και για φέτος ως εξής :

1. Των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του φορολογουμένου και των λοιπών προσώπων που τον βαρύνουν κατά το μέρος που δεν καλύπτονται από ασφαλιστικά ταμεία ή/και ασφαλιστικές εταιρείες και υπερβαίνουν το 5% του φορολογούμενου εισοδήματος. Το ποσό της μείωσης δεν μπορεί να υπερβεί τις 3.000 ευρώ (**κωδικοί 051 – 052**).
2. Των χρηματικών ποσών άνω των 100 ευρώ που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο λόγω δωρεάς προς που αναγνωρίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών εφόσον αυτές δεν υπερβαίνουν το 5% του φορολογητέου εισοδήματος. Τα ποσά των δωρεών και των χορηγιών λαμβάνονται υπόψη μόνον εφόσον έχουν κατατεθεί σε ειδικό λογαριασμό του νομικού προσώπου, που πρέπει να ανοιχτεί για τον σκοπό αυτόν σε πιστωτικό ίδρυμα που νόμιμα λειτουργεί στην Ελλάδα. Το γραμμάτιο είσπραξης του πιστωτικού ιδρύματος που εκδίδεται πρέπει να αναφέρει τα στοιχεία του δωρητή ή χορηγού και δωρεοδόχου, το ποσό της δωρεάς ή χορηγίας αριθμητικώς και ολογράφως, την ημερομηνία κατάθεσής του και την υπογραφή του δωρητή ή χορηγού, κατά περίπτωση (**κωδικοί 031 – 032, 059 – 060, 075 – 076, 061 – 062**).

Επίσης **πρόσθετη μείωση φόρου** ποσού διακοσίων (200) ευρώ προβλέπεται για το φορολογούμενο και τα εξαρτώμενα μέλη του:

- α) πρόσωπα με τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) αναπηρία** βάσει γνωμάτευσης του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) ή της Ανώτατης του Στρατού Υγειονομικής Υπηρεσίας (Α.Σ.Υ.Ε.) για την πιστοποίηση αναπηρίας. Δεν

λαμβάνεται υπόψη επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία **(πίνακας 3 κωδικοί 001 – 002)**.

- β) ανάπηροι αξιωματικοί και οπλίτες**, οι οποίοι έχουν αποστρατευτεί ή/και αξιωματικοί, οι οποίοι υπέστησαν τραύμα ή νόσημα που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο **(πίνακας 3 κωδικοί 009 – 010)**.
- γ) θύματα πολέμου ή τρομοκρατικών ενεργειών** που δικαιούνται να λαμβάνουν σύνταξη από πολεμική αιτία, συμπεριλαμβανομένων μελών των οικογενειών αξιωματικών και οπλιτών που απεβίωσαν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας, τα οποία δικαιούνται να λαμβάνουν σύνταξη από τον Κρατικό Προϋπολογισμό **(πίνακας 3 κωδικοί 009 – 010)**.
- δ) πρόσωπα που δικαιούνται σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου** **(πίνακας 3 κωδικοί 009 – 010)**.

Επίσης καταχωρούνται κατά περίπτωση και οι κωδικοί 905 – 906 και 913 – 914 του πίνακα 2
Για περιπτώσεις αναπηρίας άνω του 80%.

3. ΑΝΕΡΓΟΙ

Σύμφωνα με το Ν. 4172/13 «Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις» και το άρθρο 14 «Απαλλαγές εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις» περίπτωση στ', προβλέπεται ότι από τον υπολογισμό του εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις εξαιρείται το επίδομα ανεργίας που καταβάλλει ο Ο.Α.Ε.Δ. στους δικαιούχους ανέργους, εφόσον το άθροισμα των λοιπών εισοδημάτων του φορολογούμενου δεν υπερβαίνει ετησίως τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.

Το επίδομα ανεργίας που καταβάλει ο Ο.Α.Ε.Δ. καταχωρείται αυτόματα στο πίνακα 6 και στους **κωδικούς 661 – 662.**

Οι άνεργοι που το πραγματικό τους εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ και το τεκμαρτό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 9.500 ευρώ, φορολογούνται με την με την κλίμακα των μισθωτών – συνταξιούχων. Εάν το πραγματικό εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται με την κλίμακα της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Οι φορολογούμενοι οι οποίοι απολύθηκαν το 2015 θα πρέπει να καταχωρήσουν **στους κωδικούς 657 – 658** την αποζημίωση απόλυσης, προκειμένου να απαλλαγθούν από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης.

Σε περίπτωση εισοδημάτων που υπολογίζονται βάση των τεκμηρίων, τα εισοδήματα που προκύπτουν από την προστιθέμενη διαφορά αντικειμενικών δαπανών, φορολογούνται με βάση την κλίμακα των μισθωτών – συνταξιούχων.

4. Ελεύθεροι Επαγγελματίες

Τα εισοδήματα από ατομική άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας φορολογούνται με την παρακάτω κλίμακα. Στην κλίμακα αυτή δεν περιλαμβάνονται εισοδήματα από ατομική αγροτική δραστηριότητα τα οποία φορολογούνται με συντελεστή 13%.

Κλίμακα Φορολόγησης

Κλιμάκια- Εισοδήματος- (ευρώ)μ	Φορολογικός Συντελεστής %μ	Φόρος- Κλιμακίου- (ευρώ)μ	Σύνολομ	
			Εισοδήματος- (ευρώ)μ	Φόρου- (ευρώ)μ
50.000,00μ	26μ	13.000,00μ	50.000,00μ	13.000,00μ
Υπερβάλλονμ	33μ	=	=	=

Οι νέες ατομικές επιχειρήσεις με πρώτη δήλωση έναρξης επιτηδεύματος από 1η Ιανουαρίου 2013 και για τα τρία (3) πρώτα έτη άσκησης της δραστηριότητας τους, ο φορολογικός συντελεστής του πρώτου κλιμακίου της παραπάνω κλίμακας μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) εφόσον το εισόδημα της κατηγορίας αυτής (από επιχειρηματική δραστηριότητα) δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.

Ως προκαταβολή βεβαιώνεται ποσό ίσο με το 75% του φόρου που προκύπτει μόνο από επιχειρηματική δραστηριότητα του διανυόμενου φορολογικού έτους, αφαιρουμένων παρακρατηθέντων και προκαταβληθέντων φόρων. Φορολογητέο εισόδημα πέραν της επιχειρηματικής δραστηριότητας (π.χ. οι φόροι των εισοδημάτων από μισθωτή εργασία και συντάξεις, κεφάλαιο κ.λπ.) δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της προκαταβολής. Στη βεβαίωση προκαταβολής λαμβάνεται υπόψη και το ποσό του φόρου που προκύπτει λόγω τεκμαρτού προσδιορισμού του εισοδήματος.

Η **ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΓΕΩΤ.Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΟ 2% ΔΕΝ** καταχωρείται στο Ε1 αλλά στις Δαπάνες στα βιβλία των επιχειρήσεων.

4α. Παρακρατήσεις φόρων

Τα εισοδήματα από επιχειρηματική δραστηριότητα που γίνεται παρακράτηση στην πηγή καταχωρούνται **στους κωδικούς 605 – 606**.

Οι κωδικοί θα είναι προπληρωμένοι από την Δ.ΗΛΕ.Δ., βάση των εκκαθαρίσεων που θα γίνουν και θα έχουν πορτοκαλί χρώμα.

Τα εισοδήματα αυτά είναι τα εξής:

- α) 1% για τα υγρά καύσιμα και τα προϊόντα καπνοβιομηχανίας,
- β) 4% για τα λοιπά αγαθά
- γ) 8% για την παροχή υπηρεσιών

Εισοδήματα που παρακρατούνται από τους φορείς Γενικής Κυβέρνησης

- δ) 20% μόνο στις: αμοιβές για τεχνικές υπηρεσίες, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές υπηρεσίες και άλλες αμοιβές για παρόμοιες υπηρεσίες, ανεξαρτήτως εάν έχουν παρασχεθεί στην Ελλάδα, όταν ο λήπτης της αμοιβής είναι φυσικό πρόσωπο
- ε) 3% στις αμοιβές που εισπράττουν εργολήπτες κατασκευής κάθε είδους τεχνικών έργων: ανεξαρτήτως αν ο λήπτης της αμοιβής είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα

Αντίστοιχα οι παρακρατήσεις για τις οποίες δεν υπάρχει ηλεκτρονική πληροφόρηση καταχωρούνται **στους κωδικούς 611 – 612**.

4β. Αποδείξεις Δαπάνης

Σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (Κ.Φ.Α.Σ.) Νόμος 4093/2012, δεν είναι υπόχρεοι απεικόνισης συναλλαγών τα φυσικά πρόσωπα με εξαίρεση τους ελεύθερους επαγγελματίες, τα οποία, ευκαιριακά και ως παρεπόμενη απασχόληση, πωλούν προϊόντα ή παρέχουν υπηρεσίες για τις οποίες εκδίδονται στοιχεία από τον αντισυμβαλλόμενο.

Οι αμοιβές για το φορολογικό έτος 2015 που προέρχονται από επαγγελματική δαπάνη καταχωρούνται (εφόσον έχουν γνωστοποιηθεί οι αμοιβές στη Δ.ΗΛΕ.Δ.) **στους κωδικούς 403 – 404** και οι αντίστοιχες παρακρατήσεις φόρων στους **κωδικούς 605 – 606**.

Εφόσον δεν υπάρχει αυτόματη ηλεκτρονική καταχώρηση, συμπληρώνονται αντίστοιχα **οι κωδικοί 409 – 410 και 611 – 612**.

Όταν το πραγματικό εισόδημα των φορολογουμένων δεν υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ και το τεκμαρτό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 9.500 ευρώ **και εφόσον δεν ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα** για την οποία απαιτείται η υποβολή δήλωση έναρξης εργασιών ή ατομική αγροτική δραστηριότητα, το εισόδημα αυτό, εξαιρουμένου του εισοδήματος από κεφάλαιο και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, και η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, φορολογούνται με την κλίμακα των μισθωτών – συνταξιούχων. Εάν το πραγματικό εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται με την κλίμακα της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η ίδια φορολογική αντιμετώπιση εφαρμόζεται και για τους φορολογούμενους που διέκοψαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, για το εισόδημα που απέκτησαν μετά τη διακοπή της και του ανέργους.

4γ. Φορολογούμενοι με εισόδημα από «μπλοκάκι»

Το ακαθάριστο εισόδημα που προκύπτει βάσει έγγραφων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών ή συμβάσεων έργου, με φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες τα οποία δεν υπερβαίνουν τα τρία (3) ή, εφόσον υπερβαίνουν τον αριθμό αυτόν, ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του ακαθάριστου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα προέρχεται από ένα (1) από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που λαμβάνουν τις εν λόγω υπηρεσίες και εφόσον δεν έχει την εμπορική ιδιότητα, ούτε διατηρεί επαγγελματική εγκατάσταση που είναι διαφορετική από την κατοικία του. **(κωδικοί 019 - 020 και 307 - 308)**.

Σε περίπτωση φορολογούμενου με εισόδημα από μπλοκάκι και συμπληρωθούν **οι κωδικοί 307-308** σε συνδυασμό με τους **κωδικούς 019-020**, απαιτείται η αναγραφή των ΑΦΜ των προσώπων (φυσικών ή νομικών) που λαμβάνουν τις υπηρεσίες και σε περίπτωση που αυτοί υπερβαίνουν τους τρεις (3), πρέπει να αναγραφεί οπωσδήποτε ο ΑΦΜ του προσώπου από το οποίο προέρχεται τουλάχιστον το 75% των ακαθαρίστων εσόδων.

5. ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

Οι φορολογούμενοι που υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων υποβάλλονται σε εναλλακτική ελάχιστη φορολογία όταν το τεκμαρτό τους εισόδημα είναι υψηλότερο από το συνολικό εισόδημά τους. Σε αυτή την περίπτωση στο φορολογητέο εισόδημα προστίθεται η διαφορά μεταξύ του τεκμαρτού και πραγματικού εισοδήματος και αυτή φορολογείται.

Το τεκμαρτό εισόδημα υπολογίζεται με βάση τις δαπάνες διαβίωσης των φορολογούμενων και των εξαρτώμενων μελών τους.

Το «συνολικό εισόδημα» προσδιορίζεται ως το συνολικό ποσό του φορολογητέου εισοδήματος που αποκτούν οι φορολογούμενοι και τα εξαρτώμενα μέλη τους.

Τα τεκμήρια διαβίωσης δεν εφαρμόζονται για τον αλλοδαπό διπλωματικό ή προξενικό εκπρόσωπο, κάθε φυσικό πρόσωπο που εργάζεται σε πρεσβεία, διπλωματική αποστολή, προξενείο ή αποστολή αλλοδαπού κράτους για τη διεκπεραίωση κρατικών υποθέσεων που είναι πολίτης του εν λόγω κράτους και κάτοχος διπλωματικού διαβατηρίου, καθώς και για κάθε φυσικό πρόσωπο που εργάζεται σε θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Διεθνούς Οργανισμού που έχει εγκατασταθεί βάσει διεθνούς συνθήκης την οποία εφαρμόζει η Ελλάδα. Ανάλογα και με την πηγή τους εισοδήματος εφαρμόζονται διαφορετικοί συντελεστές φορολόγησης στην διαφορά που προκύπτει.

Με την κλίμακα των μισθωτών – συντάξεων.

Η διαφορά των τεκμηρίων φορολογείται με την κλίμακα των μισθωτών όταν:

1. Ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από μισθωτή εργασία ή συντάξεις
2. Το μεγαλύτερο εισόδημα του προέρχεται από μισθωτή εργασία ή συντάξεις
3. Είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ. ανεξαρτήτως εισοδήματος
4. Δεν υπάρχει εισόδημα από καμία κατηγορία (πραγματικό εισόδημα)
5. Ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από τόκους, ενοίκια και υπεραξία κεφαλαίου και το τεκμαρτό του εισόδημα δεν ξεπερνά τα 9.500 ευρώ.

Με την κλίμακα της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Η διαφορά τεκμηρίων φορολογείται με τη κλίμακα της επιχειρηματικής δραστηριότητας όταν:

1. Έχει εισόδημα μόνο από επιχειρηματική δραστηριότητα
2. Το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων δεν προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις.

Με την κλίμακα της αγροτικής δραστηριότητας

Η διαφορά τεκμηρίων φορολογείται με την κλίμακα της αγροτικής δραστηριότητας όταν:

1. Έχει εισόδημα μόνο από ατομική αγροτική δραστηριότητα ή
2. Το μεγαλύτερο ή ίσο μέρος προκύπτει από ατομική αγροτική δραστηριότητα.

Αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες

Οι ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του τεκμαρτού εισοδήματος του φορολογούμενου, της συζύγου του και των εξαρτώμενων μελών του προσδιορίζονται λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες αντικειμενικές δαπάνες :

- α) Ιδιοκατοικούμενες ή μισθωμένες ή δωρεάν παραχωρηθείσες κύριες κατοικίες.
- β) Ιδιοκατοικούμενες ή μισθωμένες ή δωρεάν παραχωρηθείσες δευτερεύουσες κατοικίες.
- γ) Ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης
- δ) Ετήσια αντικειμενική δαπάνη ιδιωτικών σχολείων
- ε) Αντικειμενική δαπάνη οικιακών βοηθών, οδηγών αυτοκινήτων κλπ
- στ) Δαπάνες σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης.
- ζ) Δαπάνες αεροσκαφών, ελικοπτέρων, ανεμόπτερων

- η) Δαπάνες δεξαμενών κολύμβησης
- θ) Ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης

Δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων

Τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται από το φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα εξαρτώμενα μέλη για απόκτηση περιουσιακών στοιχείων και λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του ετήσιου εισοδήματος, του προσδιορίζονται λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες αντικειμενικές δαπάνες :

α) Αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων αυτ/νων οχημάτων, πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.

β) Αγορά επιχειρήσεων ή σύσταση ή αύξηση του κεφαλαίου επιχειρήσεων που λειτουργούν ατομικώς ή με τη μορφή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης ή ανώνυμης εταιρείας ή περιορισμένης ευθύνης εταιρείας ή ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας ή κοινωνίας ή κοινοπραξίας ή αστικής εταιρείας ή αγορά εταιρικών μερίδων και χρεογράφων γενικώς.

γ) Αγορά ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων ή ανέγερση οικοδομών ή κατασκευή δεξαμενής κολύμβησης.

δ) Χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε.

ε) Η ετήσια δαπάνη για δωρεές, γονικές παροχές ή χορηγίες

στ) Απόσβεση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής. Στο ποσό της δαπάνης αυτής περιλαμβάνεται και το ποσό των οικείων τόκων, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι τυχόν τόκοι υπερημερίας.

Σημειώνεται ότι τα ποσά λαμβάνονται υπόψη μόνο όταν τις οικείες δαπάνες πραγματοποιούν φυσικά πρόσωπα, ως ιδιώτες και όχι στα πλαίσια άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας όπου οι σχετικές αγορές έχουν καταχωρηθεί στα λογιστικά τους αρχεία.

Επίσης λαμβάνονται υπόψη μόνο τα ποσά που πραγματικά καταβάλλονται στο φορολογικό έτος (ποσό δόσης, προκαταβολής κ.τ.λ.) και όχι το συνολικό ποσό της αγοράς που πιθανόν μέρος του να καταβληθεί σε επόμενο φορολογικό έτος.

6. Εισοδήματα που φορολογούνται αυτοτελώς

Ορισμένα εισοδήματα που προκύπτουν στην Ελλάδα φορολογούνται αυτοτελώς, ως εξής:

- α) Τα **μερίσματα** φορολογούνται με συντελεστή 10% (**κωδικοί 291 – 292 για μερίσματα ημεδαπής προέλευσης, 295 – 296 για μερίσματα αλλοδαπής προέλευσης και οι φόροι που παρακρατήθηκαν στους κωδικούς 671 – 672 και 673 – 674 αντίστοιχα**).
- β) Οι **τόκοι** φορολογούνται με συντελεστή 15% (απαλλαγή για τόκους ομολογιακών δανείων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου και για τόκους ομολόγων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας), (**κωδικοί 667 – 668 για τόκους ημεδαπής προέλευσης, 669 - 670 για τόκους αλλοδαπής προέλευσης και οι φόροι που παρακρατήθηκαν στους κωδικούς 675 – 676 και 677 – 678 αντίστοιχα**).
- γ) Τα **δικαιώματα** φορολογούνται με συντελεστή 20% (**κωδικοί 671 – 672 για δικαιώματα ημεδαπής προέλευσης, 673 – 674 για δικαιώματα αλλοδαπής προέλευσης και οι φόροι που παρακρατήθηκαν στους κωδικούς 679 – 680 και 683 – 684 αντίστοιχα**).
- δ) Η **υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίων** φορολογούνται με συντελεστή 15% (απαλλαγή για φορολογικούς κατοίκους σε κράτη με τα οποία η Ελλάδα έχει συνάψει Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος εφόσον προσκομίσουν πιστοποιητικό φορολογικής κατοικίας),(**κωδικοί 829 - 830 για κέρδη από μεταβίβαση τίτλων ημεδαπής, 865 – 866 για κέρδη από μεταβίβαση τίτλων αλλοδαπής και οι φόροι που παρακρατήθηκαν στους κωδικούς 867 - 868 και 871 - 872 αντίστοιχα**).
- ε) Η φορολόγηση της υπεραξίας από την μεταβίβαση ακινήτων έχει ανασταλεί μέχρι τις 31/12/2016

7. Τι πρέπει να κάνει ο φορολογούμενος όταν φεύγει μόνιμα από την Ελλάδα

Ένας φορολογούμενος που φεύγει μόνιμα από την Ελλάδα υποχρεούται να υποβάλει, το αργότερο έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του πρώτου δεκαήμερου του μηνός Μαρτίου του φορολογικού έτους που ακολουθεί το φορολογικό έτος της αναχώρησης, την αίτηση για την αλλαγή φορολογικής κατοικίας (έντυπο Μ0) με συνημμένα τα συμπληρωμένα έντυπα Μ1 και Μ7 καθώς και έγγραφη δήλωση με βεβαιωμένο το γνήσιο της υπογραφής του για τον ορισμό του φορολογικού εκπροσώπου (π.χ. έτος αναχώρησης 2016 - υποβολή αίτησης μέχρι 10 Μαρτίου 2017).

Περαιτέρω, υποχρεούται να υποβάλει το αργότερο έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του πρώτου δεκαήμερου του μηνός Σεπτεμβρίου επιπλέον υποστηρικτικά έγγραφα (π.χ. πιστοποιητικό φορολογικής κατοικίας) προκειμένου να ολοκληρωθεί η αλλαγή της φορολογικής κατοικίας (π.χ. έτος αναχώρησης 2016 - υποβολή υποστηρικτικών εγγράφων μέχρι 8 Σεπτεμβρίου 2017).

Σε αυτή την περίπτωση, η δήλωση φόρου εισοδήματος (εάν υφίσταται η εν λόγω υποχρέωση) υποβάλλεται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου (π.χ. έτος αναχώρησης 2016 - υποβολή αίτησης και δικαιολογητικών κατά το 2017 – προθεσμία υποβολής δήλωσης 31 Δεκεμβρίου 2017).

8. Εικοσιπέντε (25) Σημαντικά Σημεία (Tips) κατά την Συμπλήρωση της Δήλωσης

1. ΑΜΚΑ

Αναγράφεται υποχρεωτικά ο ΑΜΚΑ του υπόχρεου και της συζύγου, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που δεν υποχρεούνται σε απόκτηση Α.Μ.Κ.Α. Εξαιρούνται και οι υπόχρεοι, οι οποίοι, για λόγους που άπτονται ευαίσθητων προσωπικών τους δεδομένων, δεν επιθυμούν να αποκτήσουν Α.Μ.Κ.Α., ούτε για τους ίδιους, ούτε για τα εξαρτώμενα μέλη τους, καθώς και οι υπάλληλοι της Τράπεζας Εμπορίου και Ανάπτυξης Ευξείνου Πόντου.

2. ΑΦΜ

Η αναγραφή του ΑΦΜ είναι υποχρεωτική μόνο για τα εξαρτώμενα μέλη άνω των 18 ετών, ενώ για τα εξαρτώμενα τέκνα κάτω των 18 ετών είναι προαιρετική.

3. Τέκνα

Σε περίπτωση που τα ανήλικα εξαρτώμενα τέκνα είναι υπόχρεα σε υποβολή δήλωσης θα συμπληρώνεται η σχετική ένδειξη στον πίνακα 8 και υποχρεωτικά ο ΑΦΜ τους.

4. Σύζυγοι

Οι σύζυγοι, υποχρεούνται να υποβάλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους εφόσον υφίσταται έγγαμη σχέση κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης. Υπόχρεος υποβολής δήλωσης είναι ο σύζυγος και για τα εισοδήματα της συζύγου του. Ειδικότερα, οι σύζυγοι υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση, ο καθένας για τα εισοδήματά του, εφόσον έχει διακοπή η έγγαμη συμβίωση κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης ή ο ένας από τους δύο συζύγους είναι σε κατάσταση πτώχευσης ή έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση. Το βάρος της απόδειξης για τη διακοπή φέρει ο φορολογούμενος. Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η ενημέρωση της αρμόδιας Δ.Ο.Υ με τις παραπάνω μεταβολές.

5. Σύμφωνο Συμβίωσης

Τα φυσικά πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, στην περίπτωση που ενημερώσουν την αρμόδια Δ.Ο.Υ. με δήλωση μεταβολής, δύνανται να υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους.

6. Κάτοικοι εξωτερικού

Οι δηλώσεις των κατοίκων εξωτερικού υποβάλλονται έως τις 30 Απριλίου 2016. Σε περίπτωση που φορολογικός κάτοικος Ελλάδας μεταφέρει την κατοικία του στο εξωτερικό, η δήλωση υποβάλλεται καθ' όλη τη διάρκεια του φορολογικού έτους και το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2016.

7. Δηλώσεις αποβιωσάντων

Οι δηλώσεις των αποβιωσάντων υποβάλλονται αποκλειστικά σε χειρόγραφη μορφή στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. έως 31 Δεκεμβρίου 2016. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται ενημέρωση του Τμήματος ή Γραφείου Διοικητικής και Μηχανογραφικής Υποστήριξης της Δ.Ο.Υ του αποβιώσαντος πριν από την υποβολή της δήλωσης με την ημερομηνία θανάτου και τα στοιχεία των νόμιμων κληρονόμων/ εγγυτέρων συγγενών, προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

8. Έντυπο Ε3 ανηλίκων

Σε περίπτωση υποβολής εντύπου Ε3 για ανήλικο τέκνο, του οποίου τα εισοδήματα φορολογούνται στο όνομα του γονέα που ασκεί την γονική μέριμνα, η δήλωση του γονέα με το Ε3 του ανήλικου τέκνου θα υποβάλλεται σε χειρόγραφη μορφή στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

9. Πτώχευση

Σε περίπτωση πτώχευσης υποβάλλονται δύο δηλώσεις, μια δήλωση από τον σύνδικο πτώχευσης για την πτωχευτική περιουσία σε χειρόγραφη μορφή στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και μια δήλωση από τον πτωχό για την τυχόν μη πτωχευτική περιουσία και εισοδήματα ηλεκτρονικά.

10. Δηλώσεις με επιφύλαξη

Οι δηλώσεις με επιφύλαξη υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου και οδηγούνται από τη Δ.ΗΛΕ.Δ για έλεγχο εκκαθάριση στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

11. Υποβολή εντύπων

Πρώτα θα πρέπει να υποβάλλονται τα έντυπα Ε2 και Ε3, όταν απαιτούνται και κατόπιν το έντυπο Ε1. Η σειρά καταχώρισης των συνυποβαλλόμενων Εντύπων Ε2 και Ε3 επιλέγεται από το φορολογούμενο.

12. Ναυτικοί (πίνακας 4Β)

Ο πίνακας αυτός αφορά στο εισόδημα αξιωματικών και κατωτέρω πληρώματος Εμπορικού Ναυτικού. Το εισόδημα που αποκτούν οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα που υπηρετούν σε πλοία του εμπορικού ναυτικού φορολογείται με φορολογικό συντελεστή 15% και 10% αντίστοιχα και εξαντλείται η φορολογική τους υποχρέωση.

13. Αγρότες (πίνακας 4Γ1)

Στον πίνακα αυτό δηλώνεται το εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα. Το αγροτικό εισόδημα φορολογείται με συντελεστή 13% από το πρώτο ευρώ και είναι απαραίτητη η συμπλήρωση του εντύπου Ε3. Ο φορολογικός συντελεστής 13% εφαρμόζεται επί των κερδών από αγροτική δραστηριότητα ανεξάρτητα από τον τόπο και τον τρόπο (λιανικώς ή χονδρικώς) πώλησης των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων. Οι λοιπές (εισοδηματικές) αγροτικές επιδοτήσεις ενισχύσεις που δεν προσαυξάνουν τα ακαθάριστα έσοδα από αγροτική δραστηριότητα θα συμπληρώνονται από το φορολογούμενο στους κωδικούς 659-660 του Ε1.

14. Επιχειρηματική δραστηριότητα (πίνακας 4Γ2)

Στον υποπίνακα Γ2 του πίνακα 4 δηλώνονται τα ακαθάριστα έσοδα, καθαρά κέρδη/ζημίες και οι παρακρατηθέντες προκαταβλητέοι φόροι των εισοδημάτων από επιχειρηματική δραστηριότητα για τους επιτηδευματίες που είτε τηρούν βιβλία είτε είναι απαλλασσόμενοι/μη υπόχρεοι σε βιβλία με βάση τα Ε.Λ.Π. (κωδ.: 401-402,425-426,413-414,415-416,601-602,605-606). Περιλαμβάνονται και οι πρώην ελεύθεροι επαγγελματίες (πρώην Ζ' πηγή άρθρου 48 του ν.2238/1994), οι οποίοι πλέον θεωρούνται ασκούντες επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά μη έχοντες την εμπορική ιδιότητα.

15. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία (πίνακας 4Δ2)

Περιλαμβάνονται τα ενοίκια, πραγματικά ή τεκμαρτά, καθώς και τα ανείσπρακτα εισοδήματα από την εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας, κατά κατηγορία ακινήτων όπως εμφανίζονται στην δήλωση, μεταφερόμενα στους αντίστοιχους κωδικούς της δήλωσης Ε1 από τα συνολικά ποσά των στηλών του εντύπου Ε2 κατά κατηγορία ακινήτου.

16. Υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου (πίνακας 4Ε)

Δηλώνεται το εισόδημα που προκύπτει από μεταβιβάσεις τίτλων που πραγματοποιούνται από επαχθή αιτία. Οι μεταβιβάσεις από χαριστική αιτία δεν αποτελούν αντικείμενο του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. Σημειώνεται ότι η υπεραξία από την μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας έχει ανασταλεί μέχρι τις 31/12/2016.

17. Τεκμήρια διαβίωσης (πίνακας 5)

Το καινούργιο στοιχείο είναι ότι η ισχύς των ηλεκτροκίνητων οχημάτων, η οποία μετράται αποκλειστικά με KW, εξομοιώνεται με αυτή των επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης 1.200 κ.ε. και η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης ανέρχεται στις τέσσερις χιλιάδες ευρώ (4.000) ευρώ, ανεξαρτήτως ισχύος του οχήματος. Δεν επιβάλλεται στα αυτοκίνητα αυτά φόρος πολυτελούς διαβίωσης.

18. Πρόσθετα πληροφοριακά στοιχεία (πίνακας 6)

Στους κωδικούς 659-660 συμπληρώνονται τα εισοδήματα που απαλλάσσονται του φόρου ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο και εμφανίζεται πίνακας στον οποίο αναλύονται ανάλογα με την προέλευσή τους (διατροφή συζύγων και τέκνων, επιδόματα επικίνδυνης εργασίας, τόκοι ομολόγων ή εντόκων γραμματίων δημοσίου κλπ). Στους κωδικούς 657• 658 συμπληρώνονται τα εισοδήματα που απαλλάσσονται του φόρου και της ειδικής εισφοράς και εμφανίζεται πίνακας στον οποίο αναλύονται ανάλογα με την προέλευσή τους (αποζημίωση λόγω διακοπής εργασιακής σχέσης, μερίσματα εταιριών κλπ).

Στους κωδικούς 781-782, συμπληρώνονται τα ποσά που δεν αποτελούν εισόδημα και εμφανίζεται ομοίως πίνακας για την ανάλυσή τους (εφάπαξ ταμείων πρόνοιας και ασφαλιστικών οργανισμών, διάθεση περιουσιακών στοιχείων, δάνεια, κληρονομίες κλπ).

19. Κωδικοί 783-784

Δηλώνεται μόνο το τυχόν υπόλοιπο αχρησιμοποίητο μέρος των ποσών που είχαν ενταχθεί στις διατάξεις του άρθ. 88 του ν. 3259/2004 και άρθ. 18 του ν. 3842/2010, το οποίο χρησιμοποιήθηκε κατά το 2015. Οι φορολογούμενοι που θα δηλώσουν ποσά στους κωδικούς αυτούς, δύνανται να οδηγηθούν στις Δ.Ο.Υ. για έλεγχο.

20. Τόκοι καταθέσεων

Στις περιπτώσεις κοινών τραπεζικών λογαριασμών σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (κάθε μορφής στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό) υπάρχει υποχρέωση δήλωσης των ποσών των τόκων καταθέσεων που αναλογούν στους πραγματικούς δικαιούχους, οι οποίοι καθορίζονται με βάση τις πραγματικές περιστάσεις.

21. Έντυπο Ε2 (εισοδήματα από ακίνητα)

Για την συμπλήρωση της στήλης 4 θα γίνεται επιλογή της κατηγορίας του δηλούμενου ακινήτου σύμφωνα με την ακόλουθη κατηγοριοποίηση των ακινήτων, που ισχύει για τη συμπλήρωση του εντύπου Ε9 (Κατοικία, Μονοκατοικία, Επαγγελματική Στέγη, Οικόπεδο, Αποθήκη, Θέση Στάθμευσης κλπ).

- Η στήλη 16 συμπληρώνεται με τα ποσά των ανείσπρακτων εισοδημάτων από την εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας, εφόσον έως την προθεσμία υποβολής της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος έχει εκδοθεί εις βάρος του μισθωτή διαταγή πληρωμής ή διαταγή απόδοσης μίσθιου ή δικαστική απόφαση αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων ή έχει ασκηθεί εναντίον του μισθωτή αγωγή αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων.
- Στη στήλη 17 συμπληρώνεται το είδος μίσθωσης και η χρήση του ακινήτου, καθώς και τα ανείσπρακτα εισοδήματα όπως αυτά προκύπτουν από την κατηγοριοποίηση των στηλών 13, 14, 15 και 16.
- Κατά τη συμπλήρωση της στήλης 18 «Αριθμός Παροχής Ρεύματος» αναγράφεται υποχρεωτικά ο εννιάψήφιος αριθμός παροχής ρεύματος όλων των ακινήτων, εφόσον υπάρχει παροχή, ανεξάρτητα από τη λειτουργία της ή μη, από την εταιρεία που το παρέχει (ΔΕΗ ή οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση), από το είδος του παρεχόμενου ρεύματος (συμβατικό, εργοταξιακό κλπ) και ανεξάρτητα αν από την ίδια παροχή ηλεκτροδοτούνται περισσότερα ακίνητα (γραφεία, καταστήματα, αποθήκες, χώροι στάθμευσης κλπ).

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει παροχή ρεύματος (μετρητής) ή πρόκειται για αποθήκη ή χώρο στάθμευσης που ηλεκτροδοτείται από τη κοινόχρηστη παροχή ρεύματος, η στήλη αυτή συμπληρώνεται με τον αριθμό «99999999».

22. Κωδικοί 023, 024 και 049

Δεν συμπληρώνονται, διότι για το φορολογικό έτος 2015 δεν υπάρχει υποχρέωση προσκόμισης αποδείξεων.

23. Φορολογούμενοι με εισοδήματα από «μπλοκάκι».

Όταν συμπληρώνονται οι κωδικοί 307-308 σε συνδυασμό με τους κωδικούς 019-020, απαιτείται η αναγραφή των ΑΦΜ των προσώπων που λαμβάνουν τις υπηρεσίες στην ημεδαπή και σε περίπτωση που αυτοί υπερβαίνουν τους τρεις, πρέπει να αναγραφεί οπωσδήποτε ο ΑΦΜ του προσώπου από το οποίο προέρχεται τουλάχιστον το 75% των ακαθαρίστων εσόδων. Υπενθυμίζεται ότι όσοι έχουν εισοδήματα από «μπλοκάκια» και υποχρεωτικά συμπληρώνουν το Ε3, έχουν τη δυνατότητα και φέτος να φορολογηθούν με την κλίμακα των μισθωτών, εάν όμως καλύπτουν τις εξής προϋποθέσεις:

- έχουν έγγραφη σύμβαση με τα φυσικά ή και νομικά πρόσωπα στα οποία εργάζονται,
- τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα για τα οποία εργάζονται δεν υπερβαίνουν τα τρία σε αριθμό. Αν είναι περισσότερα των τριών, τότε το 75% του εισοδήματος πρέπει να προέρχεται τουλάχιστον από έναν.
- δεν διεξάγουν εμπορική δραστηριότητα και η επαγγελματική εγκατάσταση ταυτίζεται με την διεύθυνση κατοικίας τους.

24. Ανείσπρακτα εισοδήματα

Προκειμένου να δηλωθούν ως ανείσπρακτα τα εισοδήματα από εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας θα πρέπει να προσκομιστούν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και πριν από την υποβολή της δήλωσης ευκρινή φωτοαντίγραφα των διαταγών, δικαστικών αποφάσεων ή αγωγών που κατά περίπτωση υπάρχουν.

25. Δικαιολογητικά

Η φορολογική δήλωση συνοδεύεται, κατά περίπτωση, από τα δικαιολογητικά, ήτοι βεβαιώσεις, αποδείξεις καταβολής εξόδων νοσοκομειακής και ιατρικής περίθαλψης και λοιπά δικαιολογητικά έγγραφα και στοιχεία. Τα δικαιολογητικά φυλάσσονται από το φορολογούμενο για μελλοντικό έλεγχο.